2026-2027 EĞİTİM-ÖĞRETİM YILI

12. SINIF TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI 1. DÖNEM 2. ORTAK YAZILI PROVASI

Okul adı:		**Ders:** Türk Dili ve Edebiyatı	**Tarih:**
Adı Soyadı:	**Sınıfı / Şubesi:**	**Numarası:**	**Puan:**

Nasıl puanlatılır?

1. Cevabını her şıkkın altındaki, etiketli (ör. **1a**) kutuya yaz.
2. Bitirince her sayfanın fotoğrafını çek: düz, aydınlık, sayfanın tamamı görünsün.
3. Son sayfadaki kodu okut, fotoğrafları yükle.
4. Yazın metne çevrilir; kontrol et ve puanlat. *(2. yazılı provasında okuma ve puanlama Pro'da.)*

Tablette ya da bilgisayarda doğrudan yazabilirsin: digikamp.com/ortak-yazili/12-sinif-edebiyat/prova

METİN 1 — BEKLEME SALONU

Otogarın bekleme salonunda yaşlı bir kadın, elindeki bileti üçüncü kez okudu. Yanındaki genç, kulaklıklarını çıkarmadan sordu:

— Teyze, nereye böyle?

— Oğlumun yanına, Ankara'ya.

Genç başını salladı, telefonuna döndü. Kadın bileti katlayıp çantasına koydu; sonra yeniden çıkardı.

Anons yapıldı: Ankara otobüsü kalkmak üzereydi. Kadın yerinden kalkmadı.

Genç bu kez kulaklıklarını çıkardı:

— Sizin otobüs değil mi?

Kadın gülümsedi:

— Bilet geçen yılın, evladım. Oğlum "Anne, bu kış gelme; yollar kötü." dedi... Ben her cuma gelip giden otobüslere bakıyorum.

Salon yavaş yavaş boşaldı. Geriye avuçta buruşmuş bir bilet ve ağır bir sessizlik kaldı.

Özgün metin (prova için küçürek hikâye türünde yazıldı).

1. soru — 20 puan

Metin 1'i okuyunuz.

1. soru (devam)

a) "Ankara otobüsü **kalkmak** üzereydi. Kadın yerinden **kalkmadı**." cümlelerinde "kalkmak" fiili hangi anlamlarda kullanılmıştır? Her birinin anlam türünü (gerçek, yan, mecaz) belirtip gerekçesini yazınız. Son cümledeki "**ağır** bir sessizlik" sözünde "ağır" sözcüğünün anlam türünü ve anlamını yazınız.

1a

b) Metinde kullanılan aşağıdaki noktalama işaretlerinin işlevini yazınız:

- konuşma çizgisi (—)
- "Kadın gülümsedi:" cümlesindeki iki nokta (:)
- "...yollar kötü." dedi..." bölümündeki üç nokta (...)

1b

c) Aşağıdaki cümleler metinden hareketle yazılmış, ancak her birinde **bir** yazım yanlışı vardır. Yanlışı bulup doğrusunu yazınız ve ilgili kuralı belirtiniz.

1. Kadın her Cuma otogara gelirdi.
2. Genç'te bu kez bileti fark etti.
3. Kadın bir kaç dakika daha bekledi.
4. Oğlu Ankarada yaşıyordu.

1c

2. soru

20 puan

Metin 1 ("Bekleme Salonu") bir küçürek hikâyedir: tek bir an, az kişi, kısa diyaloglar ve okuru düşündüren bir son.

Aşağıdaki durumdan hareketle **120-180 kelimelik** bir küçürek hikâye yazınız.

Durum: Bir öğrenci, mezuniyet gününün sabahında okulun boş koridorunda, dokuz yıl önce kendi adını kazıdığı dolabın önünde durmaktadır.

Hikâyenizde:

- bir başlık kullanınız,
- aşağıdaki tekniklerden **en az ikisini** kullanınız: iç monolog, geriye dönüş, diyalog, açık uçlu son, bilinç akışı,
- hikâyenin altına kullandığınız teknikleri yazıp her birini hikâyenin hangi bölümünde kullandığınızı kısaca belirtiniz.

2

METİN 2 — KÖYLÜNÜN AKŞAMI

Ağır ağır iner akşam dağlardan, Bir ses gelir ırmak boyu bağlardan, Yanık yanık bir türkü var çağlardan: Bir kavalda Anadolu ağlıyor.

Alnı terli eğilmiştir toprağa, Güz rüzgârı dokunurken yaprağa, Gözü dalar tepedeki bayrağa; Gönlünde bir pınar gibi çağlıyor.

Özgün metin (prova için Millî Edebiyat anlayışı örnek alınarak hece ölçüsüyle yazıldı).

3. soru — 15 puan

Metin 2'yi okuyunuz.

a) Şiirin ölçüsünü belirleyiniz. İlk dizeyi hecelerine ve duraklarına ayırarak ölçüyü gösteriniz.

3a

b) Birinci ve ikinci bentteki ilk üç dizenin kafiye ve rediflerini bulunuz; kafiye türlerini gerekçesiyle yazınız.

3b

c) Bentlerin son dizelerinin ("ağlıyor" / "çağlıyor") birbiriyle kafiyelenmesiyle oluşan kafiye düzenini (kafiye şemasını) yazınız ve bu düzenin şiirin ahengine katkısını açıklayınız.

3c

METİN 3 — EYLÜL

Eylül, ince bir keman gibi Çalıyor penceremde. Ağaçlar yapraklarını bir bir bırakıyor yola, Unutulmuş mektuplar gibi. Akşam, yorgun bir kuş; Kanatlarını kapıyor şehrin üstüne. Ben, sesini içine saklamış bir çeşme, Akıyorum kendi derinime.

Özgün metin (prova için saf şiir anlayışı örnek alınarak yazıldı).

4. soru — 15 puan

Metin 3'ü okuyunuz.

a) Şiirdeki **iki** benzetmeyi bulunuz. Her birinin benzeyen ve benzetilen ögelerini yazınız; "Akşam, yorgun bir kuş;" dizesindeki benzetmenin hangi tür benzetme olduğunu gerekçesiyle belirtiniz.

4a

b) Şiirden bir kişileştirme (teşhis) örneği bulunuz ve bu sanatın dizenin anlamına katkısını açıklayınız.

4b

c) Şiirde bir görsel ve bir işitsel imge bulunuz. Bu imgelerin şiirin genel duygusunu nasıl oluşturduğunu açıklayınız.

4c

METİN 4 — ORHAN VELİ KANIK, "KİTÂBE-İ SENG-İ MEZAR" (I)

Hiçbir şeyden çekmedi dünyada Nasırdan çektiği kadar; Hatta çirkin yaratıldığından bile O kadar müteessir değildi; Kundurası vurmadığı zamanlarda Anmazdı ama Allah'ın adını, Günahkâr da sayılmazdı. Yazık oldu Süleyman Efendi'ye.

Sözlük: kitâbe-i seng-i mezar: mezar taşı yazıtı · müteessir: üzgün, etkilenmiş · kundura: ayakkabı

Orhan Veli Kanık (1914-1950), "Kitâbe-i Seng-i Mezar" şiirinin ilk bölümü; Garip (1941).

5. soru — 15 puan

Metin 4'ü okuyunuz.

a) Garip akımının şiire yansıyan **iki** özelliğini metinden birer örnekle gösteriniz.

5a

b) "Kitâbe-i seng-i mezar" (mezar taşı yazıtı) geleneksel olarak ölen kişiyi öven, ağır ve süslü bir dille yazılan bir türdür. Şairin bu ağır başlığın altına Süleyman Efendi'nin nasırını anlatmasını, Garip şairlerinin geleneksel şiire bakışıyla ilişkilendirerek açıklayınız.

5b

c) "Yazık oldu Süleyman Efendi'ye." dizesindeki söyleyişin şiire kattığı anlamı, Garip şiirindeki mizah ve ironi anlayışıyla birlikte değerlendiriniz.

5c

6. soru — 15 puan

Metin 2 ("Köylünün Akşamı") ile Metin 4 ("Kitâbe-i Seng-i Mezar") şiirlerini karşılaştırınız.

a) Aşağıdaki tabloyu kâğıdınıza aktararak her ölçüt için iki şiiri metinden örnekle karşılaştırınız.

Ölçüt	Metin 2	Metin 4
Biçim ve ahenk (ölçü, kafiye)		
Dil ve söyleyiş		
Şiirdeki insanın ele alınışı		

6a

b) İki şiir de sıradan, adı sanı bilinmeyen bir insanı konu alır. Bu **ortak noktaya** rağmen iki şairin bu insana bakışı nasıl farklılaşır? Açıklayınız.

6b

Bitirdin mi? Kodu okut, sayfaların fotoğrafını yükle.

Yazın metne çevrilir; kontrol edip puanlatırsın: her soru MEB ölçütleriyle tek tek puanlanır, eksik kalan kısmı ve tam puanlık cevabı görürsün.

digikamp.com/ortak-yazili/12-sinif-edebiyat/prova

*** 2. yazılı provasında kâğıt okuma ve puanlama Pro'da. Senaryo tablosu ve sorular herkese açık: digikamp.com/ortak-yazili/12-sinif-edebiyat**

Bu prova MEB ODSGM'nin yayımladığı konu-soru dağılımına göre hazırlanmıştır; resmî sınav sorusu değildir. Çoğaltılabilir, sınıfta ücretsiz kullanılabilir. DigiKamp · digikamp.com